№ 14 (6470) • Ceturtdien, 1994. gada 17. februārī • Cena: abonentiem Ls 0,04, kioskos – līgumcena

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Jubilejas rindas

Dzīves sastāvdaļa — dziesma

Pirms divdesmit deviņiem gadiem kādā augusta vakarā viņa iebrauca Preiļos — pilsētā, par kuru neko pat dzirdējusi nebija. Un palika.

Sākās darbs bērnu mūzikas skolā un tūlīt arī rajona kultūras namā ar sieviešu vokālo ansambli. Pēc pieciem gadiem Santa Karīna Oša bija Rīgā Dziesmu svētkos jau kā RKN jauktā kora otrais diriģents.

No 1975. gada viņa ir mūsu mūzikas skolas direktore. Ilgus gadus bija RKN jauktā kora diriģente, strādāts ar dažādiem ansambļiem un solistiem. Patlaban viņa pati dzied Aglonas bazilikas korī «Magnificat» un rajona skolotāju korī «Latgale». Ar skolotāju kori izdevās pabūt Francijā, Ļeņingradā, Lietuvā, Ventspilī un citviet, bet ar bazilikas kolektīvu — Vācijā.

Dzimtās mājas Karīnai ir Vecliepājā — vēju un liedaga smilšu pārbagātajā pilsētā. Un arī skanīgajā. Arī mamma visu mūžu ir gribējusi dziedāt. Viņa to darīja Liepājas Operas korī līdz padomju laikam. Bet teātrī māte tomēr palika, gan tikai par garderobisti, jo jaunā vara prasīja izglītības dokumentus... Līdz ar to arī Santai Karīnai teātris kļuva par otrajām mājām.

Meitene mācījās sākumā vijoļspēli bērnu mūzikas skolā, tad aizgāja uz diriģentiem E.Melngaiļa Liepājas mūzikas vidusskolā. Galvenais visu mūžu ir bijis viens — dziedāšana. Ir dziedāts dažādos koros un ansambļos. Katru dienu — vismaz četras stundas.

1962. gadā pēc sadales Santai Karīnai nācās strādāt Sibīrijā — Kemerovas apgabala Belovas Centrālajā mūzikas skolā. Slodze bija liela — no astoņiem rītā līdz astoņiem vakarā.

Un tā — sešas dienas nedēļā. Valoda problēmas neradīja. Vienīgi spēcīgi jūtamais akcents to vērsa par neierastu.

Pēc trim Sibīrijā pavadītajiem gadiem Karīna gribēja atgriezties Latvijā. Kultūras ministrija ieteica braukt uz Preiļiem, jo Kurzemē vietu nebija.

Konservatorijā Karīna vienu gadu mācījās pie Ņinas Bērziņas, tad — pie Imanta Kokara līdz pat beigšanai. Diplomdarbam viņa bija izvēlējusies ukraiņu tautas dziesmas Ļeontoviča apdarēs. Ar Rēzeknes skolotāju un Preiļu RKN jaukto kori tika sagatavotas divas programmas.

Pa šiem turpat vai trijiem gadu desmitiem Karīna Oša ir tā saaugusi ar Preiļu novadu, ka atvaļinājuma laikā Liepājā paziņas norāda uz manāmo latgalisko akcentu. Bet vēl spēcīgāku akcentu viņa atstāj mūsu novada mūzikas dzīvē.

Jubilārei patīk Vizmas Belševicas stāsti un viss Miervalža Birzes uzrakstītais. Mīļākās filmas ir, protams, muzikālās — «Lielais valsis», «Lielais Karuzo» un «Mūzikas skaņas».

Burvīga šķiet ziedoša pļava Jāņudienas priekšvakarā. Patīk visi ziedi, jo sevišķi — dzeltenās rozes. Iecienītākais izteiciens — «Visiem labs nekad nebūsi», tāpēc savā dzīvē Santa Karīna Oša vismaz cenšas netraucēt citiem dzīvot.

Ar jubilāri tikās
Voldemārs Romanovskis
Jāņa Silicka foto

«Siltums» garantē, ka siltums būs...

♦ Preiļos pārtraukta siltā ūdens padeve, radušās problēmas ar kurināmo. Klīda baumas, ka teju teju var tikt pārtraukta arī namu apsildīšana. Situāciju «Novadniekam» komentē pašvaldības uzņēmuma «Siltums» direktors Jānis ANSPOKS.

— Vai plānojat atjaunot siltā ūdens padevi? Kādas ir kurināmā rezerves?

— Jāsaka atklāti: situācija ar mazutu bija vairāk nekā kritiska, jo centrālajā katlu mājā tā vairs bija palicis astoņām stundām. Iemesls — pārtēriņš sakarā ar auksto laiku. Bijām spiesti ekonomēt uz siltā ūdens rēķina. Šāda kritiska situācija ar mazutu bija ne tikai Preiļos, bet gandrīz visās kaimiņu pilsētās.

Tagad nedaudz mazuta esam sagādājuši. Ir līgumi ar firmām, ka jau piektdien vai sestdien mazutu saņemsim vēl. Ja to saņemsim jau piektdien, tad brīvdienās, varbūt, īrnieki saņems arī silto ūdeni.

Ievadītas sarunas par kurināmā iepirkšanu ar Preiļu siera rūpnīcas starpniecību, tāpat Daugavpils firmām. Līgumi ir noslēgti par 1000 tonnu piegādi. Šī daudzuma pietiks līdz apkures sezonas beigām.

Šobrīd vieslielākās problēmas ir centrālajā katlu mājā un policijas katlu mājā, jo tajās ir mazi mazuta uzkrājumi. Starpsaimniecību celtniecības organizācijas katlu mājā mazuta pietiks līdz apkures sezonas beigām.

— «Novadnieks» saņem sūdzības, ka dažos namos siltuma nepietiek. Par to sūdzas, piemēram, Celtnieku ielas 9., Rancāna ielas 2., Cēsu ielas 9. un Liepājas ielas 40. nama iedzīvotāji.

— Cēsu un Liepājas ielu namos atsevišķos dzīvokļos temperatūras svārstības ir ļoti dažādas. Temperatūra samazinājās sakarā ar auksto laiku. Vēlreiz pārbaudīsim gan temperatūru dzīvokļos, gan kurinātāju darbu.

Ir problēmas ar namu Celtnieku ielā 9. Arī to apsekosim vēlreiz un kārtējā Preiļu pilsētas valdes sēdē ziņosim par faktisko stāvokli.

Rancāna ielas 2. namā kāds ļaunprātis divas reizes bija aizgriezis siltumpadeves krānus. Bet 28. dzīvoklī, kur, kā izrādījās, neviens nedzīvo, aizsala radiatori, jo dzīvoklī mēs nevarējām iekļūt...

— Līgumi, tātad, par mazuta iepirkšanu ir noslēgti. Bet, lai mazutu nopirktu, vajadzīga arī nauda. Vai uzņēmumam tā ir?

— Nē, naudas mums nav. Taču mēs ceram uz cilvēku godaprātu, ka par apkuri viņi tomēr maksās laikus. Kā cilvēks es varu saprast visus, kam ir grūtības ar naudu, bet kā amatpersona es nevaru normāli strādāt, ja puse pilsētnieku nemaksā par siltumu.

Nebūs nekāds brīnums, ja radīsies ekstremāla situācija ne tikai ar karsto ūdeni, bet arī ar siltuma padevi.

— Vai pieļaujat varbūtību, ka apkures sezona Preiļos tādējādi var beigties pārāk agri?

— Mēs darām visu, lai tā nebūtu. Ja to saprastu arī iedzīvotāji... Jo starp nemaksātājiem nav tikai mazturīgi cilvēki. Mēs nespējam atdot pilnībā parādu bankai «Baltija». Būtu labi, ja rajona pašvaldība mūs ne tikai saprastu, bet arī palīdzētu. Mēs nevaram ņemt jaunu kredītu, jo procenti ir pārāk augsti. Diemžēl bezprocentu aizdevumu no rajona budžeta mums nedod.

Sarunu ar J.Anspoku pierakstīja
A.Iļjina

ZIŅAS

• Bez rezultāta beidzās paju sabiedrības «Smelteri» (Saunas pagasts) sapulce, kurai vajadzēja izlemt klasisko jautājumu: būt vai nebūt? Daļa paju biedru ir par to, lai sadalītu visu, kas vēl dalāms, un pašlikvidētos, citi savukārt iestājas par paju sabiedrības saglabāšanu. Strīda karstumā opozīcijas dalībnieki atstāja telpas, un nekas cits neatlika, kā pieņemt lēmumu sapulcēties vēl pēc divām nedēļām.

• Ancveru ģimene no Jaunaglonas Salenieku pansionātam uzdāvinājusi saldētas zivis un iebiezināto pilnpienu. Slavenajā Itālijas apelsīnu dalīšanā katram pansionāta iemītniekam iznācis pa kilogramam šo augļu.

• 18. februāris ir pēdējais termiņš, kad rajona lauksaimniecības departamenta agronomiskajā dienestā var pieteikties uz vasarāju graudaugu sēklām. Spriežot no tā, ka saņemti tikai daži iesniegumi, tad vai nu visi zemnieki jau iegādājušies kondicionētas sēklas, vai arī nedomā sēt vasarājus. Dienests garantē, ka pieprasītās sēklas būs ar teicamām šķirnes īpašībām un attiecīgām apliecībām. Cena nav liela — kvieši ar augstu lipekļa saturu maksā 20 santīmus kilogramā, auzas un mieži — no septiņiem līdz deviņiem santīmiem.

• Patrulēšanas pilsētu ielās atsācis zemessardzes Preiļu bataljons. Neskatoties uz auksto laiku, aizvadītajās brīvdienās netrūka pārdot un pirkt gribētāju tirgus laukumā, daudz cilvēku bija autoostā, starp viņiem arī tādi, kuri, pārlieku «iesildījušies» kafejnīcās, šeit mēģināja izgulēties — bija jāaizgādā uz mājām, lai nenosalst. Noskaidrojot triju brašuļu personības, kuri uzsāka ķīviņu pie autoostas, izrādījās, ka divi no viņiem bija iepriekšējā dienā Viļņu atstājušie Andrius Fedulovas un Adrius Jokužis, trešais — preilietis J.K., pie kura apmetušies.

A.Rancāns

• Humānās palīdzības sūtījums no Itālijas — apelsīni tiek sadalīti arī Preiļos.

Pilsētas valdes sociālās aprūpes nodaļas darbiniece Anna Erte informēja «Novadnieku», ka augļus saņems tie vecie un vientuļie pensionāri, kuri ir Sarkanā Krusta aprūpes uzskaitē. Katrs pensionārs dabūs 10 apelsīnus. Un tos viņiem mājās piegādās Sarkanā Krusta māsas.

Apelsīni paredzēti arī daudzbērnu ģimenēm. Preiļos tādas ir 150. Pie šīs kategorijas pieskaitītas arī tās ģimenes, kuras audzina trīs un vairāk bērnus vecumā līdz 15 gadiem vai kurās bērni ir vidusskolēni. Šādās ģimenēs katrs bērns saņems 11 apelsīnus.

Itālijas augļi iedalīti tām ģimenēm, kurās audzina bāreņus vai ir aizbildniecībā paņemti bērni. Šim ģimenēm paredzētā humānā palīdzība nodota rajona skolu valdes darbinieces T.Veļeckas rīcībā.

Preiļos ir 1,5 tūkstoši pensionāru. Mēs, protams, cerējām (arī pensionāri cerēja, jo pats Ministru kabineta priekšsēdētājs solīja, ka apelsīnus saņems katrs pensionārs), ka sūtījums būs lielāks. Diemžēl cerības neattaisnojās.

A.Iļjina

Apelsīni sasnieguši mērķi

Par Itālijas humānās palīdzības apelsīniem, kas mūsu rajonu sasniedza tad, kad kņada ap tiem citur bija jau pierimusi, daudz un dažādi spriests. Īstenībā izrādījās, ka apelsīni nemaz nav slikti un ir lietojami, pie tam uz Preiļiem atvesti tieši no uzņēmuma «Latprodimpex» noliktavām un bez lieliem bojājumiem. Pēc sadales katram cilvēkam, kam apelsīni bija paredzēti, iznāca pa kilogramam (autors atvainojas lasītājiem, ka informācijā «Novadniekā» no Vārkavas pagasta gabalu vietā ierakstīti kilogrami) — seši līdz deviņi augļi. Tos saņēma bērni daudzbērnu ģimenēs, vientuļie pensionāri un aizbildniecībā esošie cilvēki. Apelsīni iedalīti arī Salenieku pansionāta iemītniekiem un Aglonas ģimnāzijas audzēkņiem.

Rajona Sociālās aprūpes dienesta galvenā speciāliste Juta Fadejeva teica, ka pavisam atsūtītas 6050 tonnas apelsīnu un izteica pateicību Preiļu 35. bataljona zemessargiem un komandierim Boļeslavam Kivleniekam, SIA «Automobilists» priekšsēdētājam Aleksandram Jakovļevam par palīdzību sadalē un transportēšanā. Viss noritējis ātri un bez kavēšanās.

A.Rancāns

Preiļu rajonu var likvidēt... tikai Preiļu rajona iedzīvotāji

Pēdējā laikā nedaudz rimušas, tomēr laiku pa laikam atkal uzvirmo kaislības par Latvijas teritoriālo reformu un līdz ar to — par iespējamo Preiļu rajona likvidēšanu. Rajona TDP priekšsēdētājs I.Muzikants šajā sakarībā janvāra beigās uzrakstīja vēstuli LR Saeimai, kurā lūdza reiz par visām reizēm pateikt, kāds būs Preiļu rajona liktenis. Nupat saņemta atbilde, kuru piedāvājam «Novadnieka» lasītāju uzmanībai:

«Augsti godātais I.Muzikanta kungs!

Atbildot uz Jūsu 1994. gada 31. janvāra vēstuli, informēju, ja jautājums par Preiļu rajona likvidēšanu nav ticis apspriests ne Augstākajā Padomē, ne arī Saeimā vai tās komisijās. Pēc manā rīcībā esošās informācijas priekšlikums par Preiļu rajona likvidēšanu nav iesniegts arī Ministru kabinetā un Valsts reformu ministrijā. Saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu rajona vai republikas pilsētas likvidēšanas jautājums vispirms ir jāizskata attiecīgajā pašvaldībā, kura var to nodot izlemšanai attiecīgā rajona iedzīvotājiem. Tikai pēc tam, kad rajona likvidēšanas jautājums ir izvērtēts rajona padomes sesijā, to var skatīt Ministru kabinets un Saeima.

Ar patiesu cieņu — Jānis Lagzdiņš, Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas priekšsēdētājs»

No Lagzdiņa kunga atbildes nepārprotami izriet — priekšlikumam par Preiļu rajona likvidēšanu vispirms jānāk no pašiem Preiļu rajona iedzīvotājiem vai rajona pašvaldības un tikai tad Ministru kabinets un Saeima drīkst lemt: būt vai nebūt Latvijas kartē Preiļu rajonam?

P.Pīzelis

Vai atraitnes nav savu bērnu apgādnieces?

Jaunais likums «Par iedzīvotāju ienākuma nodokli» 13. pantā paredz atvieglojumus maksātājiem par nestrādājošas aizbildnībā vai aizgādnībā esošas personas uzturēšanu.

Izrādās, ka mēs, atraitnes, neesam savu bērnu apgādnieces, un likumā paredzētie atvieglojumi mums nepienākas, tāpēc ka mirušā apgādnieka bērni saņemot pensiju. Tas tikai liecina, ka likuma autori un lēmēji nezina, cik liela ir bāreņu pensija un ka tā atkarīga no aizgājēja darba stāža. Bet, ja ģimenē vairāki bērni, tad katrs nākošais saņem nožēlojamus procentus no pamatpensijas. Vai, pieņemot šādu likumu, deputāti var apliecināt, ka visi šādas ģimenes bērni ir nodrošināti un tiem nav nepieciešama mātes aizgādnība?

Rodas dīvaina situācija. Ja bērna tēvs būtu dzīvs un saņemtu algu, tad māte varētu saņemt atvieglojumus par apgādājamajiem bērniem, plus arī tēva alga veido ģimenes budžetu, plus saņemtie pabalsti par bērniem. Bet kas atliek atraitnei vai vientuļām mātēm? Tās bērnu soda divreiz. Bērns jau tā ir bārenis. Otrkārt, no mātes algas atvelk lielāku ienākuma nodoklis, t.i. 5 lati (par katru bērnu), jo valsts uzskata, ka tā uztur bērnu, maksājot pensiju, tā pazemojot māti gan materiāli, gan morāli.

Cienījamie lasītāji! Ja jūs skārusi šī problēma, rakstiet Saeimas deputātam Pēterim Elfertam Sociālo jautājumu komisijā LR Saeimā, Jēkaba ielā 16, Rīgā, LV-1811.

Varbūt pēc mūsu izskaidrojumiem deputātiem radīsies vēlēšanās pārskatīt likumu «Par iedzīvotāju ienākuma nodokli» un precīzi formulēt jēdzienu «apgādnieks» un «apgādājamais» nozīmi.

A.S. *(Preiļi)*

Kur palicis G-24 kredīts?

«Novadnieks» pagājušā gada nogalē informēja, ka rajona zemnieki sākuši saņemt Eiropas Kopienas piešķirto G-24 kredītu. Toreiz arī rakstījām, ka 80 000 ASV dolāru piešķiršana notiks ar bankas «Baltija», bet 140 000 — ar kredītbankas starpniecību.

Kāda situācija ir pašreiz? Jo vairāk tāpēc, ka zemnieki ir zvanījuši «Novadniekam» un taujājuši, kur palicis G-24 kredīts.

Rajona lauksaimniecības departamenta direktors Jānis Vucēns šajā sakarībā pastāstīja:

— Patiešām, sākotnēji bija nolemts, ka 80 000 dolāru G-24 kredīta zemnieki saņems bankā «Baltija», bet 140 000 — kredītbankā. Banka «Baltija» savu kredīta daļu ir izsniegusi.

Kādi zemnieki un cik lielu summu saņēmuši, pateikt nevaru, jo tas esot bankas komercnoslēpums. Kredītbanka no G-24 kredīta izsniegšanas atteicās.

Tad nolēmām, ka 140 000 izsniegšanu varbūt uzņemsies banka «Baltija», un sākumā tādas cerības arī bija, taču bankas vadība pārdomāja un atteicās. Cik noprotu, bankām darbs ar G-24 kredītu nav izdevīgs.

Kredīts ir piešķirts ASV dolāros. Dolāra kurss turpina kristies, un tieši tas bankām nav izdevīgi. Tā kā neviena banka negrib uzņemties starpniecību 140 000 dolāru izsniegšanā, šī summa tagad «karājas gaisā» un zemnieki pie tās netiek.

Kā būs turpmāk, prognozēt neņemos.

Uz jautājumu, kas būtu, ja, pieņemsim, Latvijas Banka nolemtu palielināt naudas emisiju un līdz ar to dolāra kurss sāktu celties, departamenta direktors atbildēja lakoniski: «Zemniekiem, kas jau paņēmuši G-24 kredītu, tā būtu katastrofa».

P.Pīzelis

SKOLA — MUMS, MĒS — SKOLAI

♦ Preiļu 2. vidusskolai šis ir jubilejas gads — aprit 50 gadi, kopš tai piešķirts vispārizglītojošās vidusskolas statuss. Aizvadītajā laika posmā vairāk nekā 2000 jauniešu te ieguvuši vidējo izglītību. Pēc tradīcijas februāra pirmajā sestdienā notiek absolventu tikšanās...

Šogad mūs sagaidīja gaumīgi noformēta zāle, aizvadīto gadu dziesmu melodijas, stendi un albumi ar materiāliem par skolas vēsturi, bijušo skolotāju smaidi. Klausījāmies krievu tautas dziesmu ansambli O.Siliņas vadībā, kurš daudz darījis krievu tautas tradīciju un folkloras izkopšanā.

Tikpat atsaucīgi uzņēmām 4. klases skolnieces Jūlijas Isajevas deklamēto dzejoli «Putnu skola», skolotāju ansambļa dziesmas.

Apsveikuma koncerta, ko bija sagatavojuši tagadējie skolas audzēkņi, programma bija veidota tā, lai mēs vēlreiz atgrieztos savā tālajā bērnībā.

Vakara turpinājumā bija dažādas spēles un atrakcijas, atkal skanēja dziesmas. Bet, kad jubilejas izlaidumi kopā ar saviem skolotājiem izklīda pa klasēm, tur visbiežāk skanēja: «Vai atceries?..»

Jā, mēs atceramies un esam pateicīgi saviem skolotājiem, turam cieņā savas skolas godu, kurā visa tagadējā administrācija un lielākā daļa pedagogu ir bijušie skolas audzēkņi. Un ne jau nejauši tikšanās dalībnieki pieņēma aicinājumu visiem 2. vidusskolas absolventiem, skolēniem un vecākiem, kurā ierosināja izveidot sabiedrisko fondu *«Skola — mums, mēs — skolai»*, lai tādējādi sniegtu morālu un materiālu atbalstu savai skolai.

Fonda līdzekļi varētu veidoties no absolventu, vecāku un skolēnu brīvprātīgām iemaksām, no sponsoru finansiālas un materiālas palīdzības, organizējot labdarības tirdziņus, koncertus un citus pasākumus.

Mēs būtu gandarīti, ja fonda līdzekļi tiktu izlietoti skolas materiālās bāzes nostiprināšanai, bet kad radīsies vairāk naudas līdzekļu, — arī skolotāju — veterānu materiālai atbalstīšanai. Pirmās iemaksas fondā tika izdarītas šajā skolas absolventu tikšanās reizē.

Aicinām visus, kam dārga mūsu skola, atbalstīt šo fondu morāli un materiāli.

V.Jefimovs,
Preiļu 2. vidusskolas 1969. gada absolvents

GLABĀ ŽETONU, DRAUGS!

♦ Ir ļoti skaisti, kad cilvēkam atnāk ilgi gaidīts brīdis, līdz kuram bijis tālu jāiet. Tāds Aglonas vidusskolas abiturientiem bija 12. februāris — žetonu vakars.

Siltus vārdus viņiem teica skolas direktors F.Pušņakovs. Lielajā svečturī viņš aizdedzināja pirmo svecīti un uzaicināja lielāko no tām aizdedzināt bijušo audzinātāju J.Putāni, kas simbolizēja viņas devumu šo, nu jau «lielo bērnu» tapšanu par jauniešiem, darba mīlestības ieaudzināšanu. Vecāku vārdā nākošajai liesmiņu «piebūra» S.Madelāne, bet ceturtajai — iepriekšējā gada absolvente I.Kurme. Kad gāja saņemt žetonu, katrs abiturients no lielās sveces paņēma liesmiņu savai, tā aiznesdams daliņu no audzinātājas sirds devuma, solīja līdz eksāmeniem palikušajās dienās labi mācīties un sargāt skolas godu. Bet žetons viņam atgādinās par biedriem un skolu Cirīša ezera krastā, par padarīto un, protams, arī nepadarīto.

Kad žetonu saņemšanas ceremonija bija galā, runāja klases audzinātāja H.Streiķe. Viņa atgādināja: «Šodien vēl joprojām jūs saucaties par skolēniem, bet drīz to nomainīs dažādu profesiju vārdi — skolotāju, agronomu, celtnieku un daudzu citu. Bet lai vai kā, nav jāaizmirst līdzšinējā dzīve un skola, kura jums mācījusi tikai labu. Žetonos pie krūtīm atmirdz viss — draudzība un skolā gūtais, tas, ko paņemat no tās un ko atstājat...»

Aglonas pagasta vecākais V.Jonāns novēlēja sekmīgi pabeigt pēdējo darba cēlienu skolas sienās un tad droši ķerties pie nākotnes ieceru piepildīšanas. Kā pateicību vecākiem gaviļnieki izpildīja R.Paula dziesmu «Mātei», bet pēc svinīgās daļas viņu atveidojumā visi noskatījās P.Putniņa lugu «Ar būdu uz baznīcu», par ko bija iepriecināti visi šī vakara dalībnieki.

Tā kā atmiņas, kuras tev dāvāja skola, glabā žetonu, draugs!

L.Koņečnija
(Aglonā)

VISS — cilvēku laba prāta ziņā...

♦ Netālu no ietekas Feimankā uz Preiļupes starp Šķilteriem un Briškiem no seniem laikiem bijušas Kličkas ūdensdzirnavas. Padomju laikā tās nacionalizēja, saimniekus palūdza atstāt mājas un visu nekustamo īpašumu. Slūžas kolhozu laikā izjauca, dzirnakmeņus un citu vērtīgāko aizveda uz Preiļu dzirnavām vai vienkārši izvazāja. Palika turbīna, darbināja vienu gaņģi — mala lopbarību. Šķita, ka lētāk un izdevīgāk ir izmantot elektroenerģiju, ne ūdeni, kā agrāk. Nosusinātajā dīķi, kura spogulis bija astoņi hektāri, apkaimes zemnieki Leščovs, Volonts un Kivlenieks ierīkoja ganības.

Vēl viens interesants fakts. Kādreizējais Ļeņina kolhozs, paaicinot speciālistus no Zemgales, mazliet tālāk, jau uz Feimankas pie Šķilteriem ierīkoja aizsprostu, lai veidotos cits dīķis, kura ūdeni domāja izmantot ganību laistīšanai — bija ierīkota sistēma ar zemē ieraktu ūdensvadu un sadalīšanas mezgliem, kam pievienoti smidzinātāji, sūkņiem. Taču drīz vien par to aizmirsa, pat īsti neizmēģinot darbā. Tagad sistēma jau sabojājusies, sūkņi aizvākti, tikai sadales krāni vēl šur tur rēgojas no zemes. Toties cēlies gruntsūdeņu līmenis, un tuvākās saimniecības, kas atrodas pie šīs ūdenskrātuves, sūdzas par pārlieku mitrumu laukos. Sevišķi Vārkavas pagasta Šķilteros.

— Ja šo sādžu appludinās arī no otras puses, atjaunojot Kličkas dīķi, tad tur ar zemkopību ir pagalam, — saka pagasta priekšsēdētāja Marija Dzerkale.

Kličkas dzirnavas savukārt vēlas atjaunot to bijušie īpašnieki, viņu mantinieks — Latvijas Lauksaimniecības universitātes Veterinārijas fakultātes pasniedzējs Oļģerts Parčinskis. Mūsu novadā agrākajos zemnieku laikos gandrīz uz katras upītes bija ūdensdzirnavas, no kurām pāri palikušas aizsprostu drupas, daudzās vietās griežas vējdzirnavu spārni — visām bija ko malt, zemnieki nereti vairākas dienas gaidīja rindās. Arī tagad viņiem vajag malt iesalu un rudzu miltus, bīdelēt kviešus.

O.Parčinskis nolēmis visu atjaunot dzimtas īpašumu agrākajā spožumā. Tai piederēja kādi četri hektāri aramzemes, toties mežu bija vairāk par sešdesmit hektāriem. Mežs bijis lielisks, bet nu, jo vēl nesen tā bijušie īpašnieki vēlējušies saņemt kompensāciju, sadalīts starp citiem zemes lietotājiem, brīvs palicis kāds purviņš, kur rakta kūdra. Īpašuma tiesību dokumenti O.Parčinskim ir un arī tiesības uz to. Toties arī tie apkaimes iedzīvotāji, kas izmantojuši zemi, vēlas paturēt. Nesenajā pagasta zemes komisijas sēdē ar tādām vēlmēm nāca klajā kā jau pieminētie, tā arī tuvumā esošās Ančkinu sādžas ļaudis.

Pašlaik par Kličkas dzirnavām atbild Jānis Lītaunieks — viņa tēvs savā laikā ilgus gadus te strādājis pie vecajiem saimniekiem. Dēls daudz darījis, lai visu saglabātu iespējami labākā kārtībā, lai dzirnavas arī šodien godam darbotos. Katru piektdien sabrauc daudz malēju no apkaimes. Par ēkām problēmu nav, bet ko darīt ar zemi, kas pēc ūdenskrātuves aizsprosta atjaunošanas applūdīs? Kopsaimniecība pati bija domājusi pilnībā atjaunot dzirnavas, uz kalti Borkovā savedusi valcēšanas un citas iekārtas, taču arī paju sabiedrība izjukusi...

— Domāju, ka vēl daudzkārt mums būs jācilā šis jautājums, — sacīja M.Dzerkale. — Neņemos spriest, kāds būs iznākums, bet gribētos, lai saglabājas jau par tradīciju kļuvusī strīdu izšķiršana miera ceļā. Mums vienlīdz svarīgas ir gan agrāko īpašnieku, gan tagad ieinteresēto cilvēku vajadzības. Pie reizes varētu atrisināt arī problēmu ar kaimiņiem — Preiļu pagastu — par otrā dīķa nosusināšanu vai vismaz ūdens līmeņa pazeminināšanu. Par tā saglabāšanu, cik man zināms, iestājas vienīgi melioratīvo sistēmu pārvalde, toties tuvākās zemnieku saimniecības saskata tīšu ļaunumu sev. Piemēram, F.Upenieks, kuram applūduši četri hektāri auglīgu palienes zemju.

Tieši pie šīs ūdenskrātuves saduras vēl citas intereses: agrāko zemes īpašnieku un dārzkopības kooperatīva «Avots». Vasarnīcas te sacēluši bijušās apvienības «Latvijas lauktehnika» ļaudis. Viņus, tāpat kā vietējos zemniekus, nevar piespiest «ņemt māju un staigāt». Šajā konkrētajā gadījumā, kā piebilda M.Dzerkale, iespējams, ka vasarnīcu īpašnieki aizņemtos zemes gabalus izpirks par sertifikātiem.

Patiešām, pagasta zemes komisijai, deputātiem ir par ko lauzīt galvas. Grūti pārveidot kārtību, kura jau iedibināta, bet jārespektē arī likumīgo īpašnieku tiesības. Gribētos, lai zemnieki nezaudē, ko ieguvuši, bet tajā pašā laikā arī dzirnavām būtu daudz laba plašu apkaimei. Tātad, viss te ir pašu cilvēku labā prāta ziņā.

A.Rancāns

P.S. Kad šis materiāls bija sagatavots publicēšanai, kļuva zināms — uz Kličkas dzirnavu bāzes ar to bijušo saimnieku piekrišanu apvienība «Latgales enerģētika», ko aktīvi atbalsta LR 5. Saeimas deputāts Voldemārs Novakšānovs, plāno būvēt hidroelektrostaciju — šis papildinājums nāca klajā pēdējā ieinteresēto pušu kopīgajā tikšanās reizē pagasta zemes komisijā.

Zemniekam jāzina daudz

♦ Zemniekam tagad jābūt gan vadītājam un grāmatvedim, gan agronomam un veterinārajam ārstam, jāinteresējas par jaunākajiem atzinumiem lauksaimniecībā. Konsultāciju dienests cenšas būt noderīgs visās šajās jomās, tas sniedz padomus, organizē zemnieku apmācības. Pēdējās piedalījās apmēram 70 zemnieku.

Mācību diena un laiks, kā arī ieplānotie jautājumi bija izziņoti iepriekš — lai cilvēki varētu sagatavoties. Paaicināju speciālistus un atbildīgus darbiniekus no rajona centra, lai varētu saņemt arī informāciju praktiskajām vajadzībām.

Pagasta vecākais Viktors Jonāns runāja par lauku problēmām Aglonas pusē, par to, ar ko mums jātiek galā un kā tas izdarāms. Par zemes iegūšanu privātīpašumā un kādi dokumenti tam jāsagatavo, stāstīja juriskonsulte Mārīte Mežiniece. Daudzi mūsu pagastā jau tuvu tam, lai varētu atvērt ierakstus Zemesgrāmatās, taču līdz galam, kā saka, nav nonākuši — trūkst izziņu.

Jautājumus par graudu pārdošanas iespējām un noteikumiem šajā gadā un kā var iegādāties labas sēklas biju sagatavojis pats. Esmu sastādījis sarakstu, cik un kādu labību vēlas audzēt zemnieki un, pamatojoties uz to, ievadīju sarunas ar paju sabiedrību «Ausma» Saunas pagastā. Katrai zemnieku saimniecībai, kura griezusies pie manis, bez tam vēl uzrādīts, cik vajadzīgs zālāju sēklu un minerālmēslu. Sēklas tiks atvestas uz Aglonu un pieteicēji varēs saņemt.

Maza nesaprašanās iznāca par cenu, jo «Ausma» sākumā par kilogramu miežu un auzu prasīja astoņus santīmus, tagad, kā noskaidrojās telefonsarunā, cena palielināta līdz desmit. Mūsu pieprasījums — trīs tonnas. Vasaras kviešu sēklu vajadzības uzskaite ir atsevišķi un saskaņota ar lauksaimniecības departamentu. Pagaidām grūti atbildēt tiem, kuri vēlas pa desmit kilogramiem zirņu vai griķu — vēl jāmeklē iegādāšanās iespējas, un vai vispār vērts ar tik mazu pieprasījumu braukt uz citiem rajoniem.

Sēklas piedāvā arī patērētāju savienība «Turība», taču zemniekiem tās noteikumi šķiet neizdevīgi, jo padara atkarīgus no ražas rudenī, pusotrkārtīgi jāatdod atpakaļ sēklas daudzums. Varbūt neapmierina arī piedāvātās iepirkuma cenas. Tāpēc šos līgumus zemnieki neparaksta. Lai gan rudenī, kad labība novākta, bieži nākas dzirdēt: kur un kam realizēt graudus? Šajā aspektā «Turības» piedāvātais variants varētu būt viena no izejām.

Sanākušie bija vienisprātis, ka jāmaina noteikumi Pasaules bankas kredīta saņemšanai vai vismaz jāpapildina. Tajos teikts, ka šo kredītu var saņemt tikai tas, kam īpašumā zeme. Ja ir cita manta, ko ieķīlāt, kālab tikai zeme tiek ņemta vērā? Vai mājai, automobilim, traktoram nav nekādas vērtības? Zināms, ka līdz zemes īpašumam daudziem vēl diezgan tālu, bet kredīts būtu vajadzīgs jau tagad.

Man pašam svarīga liekas zemnieku kooperēšanās. Kopīgās saimniecības izputinājām, bet no tām, saglabājot savu zemes un apstrādes rīku īpašumu, varētu uzsākt kopdarbības organizāciju veidošanu. Agri vai vēlu pie šīs ideja būs jāatgriežas. Dzīve piespiedī . To apliecināja arī grūtības raž novākšanā pērn. Lai gan ar tehniku palīdzēja gan lauksaimniecības skola Jaunaglonā, gan paju sabiedrība «Arpa», tomēr kombaini izrādījās pārslogoti. Daudz lauku arī zemniekiem palika nenovākti.

Paju sabiedrības «Arpa» priekšsēdētāja vietniece Irēna Valaine zemniekus sanāksmē informēja par degvielas uzpildes punkta darbību un cenām, par servisa pakalpojumiem zemnieku saimniecībām pavasarī un solīja, ka viss ritēs bez aizkeršanās. Savukārt lauksaimnieku biedrības priekšsēdētāja Daina Lukaševiča pieskārās lopkopības problēmām, pakalpojumu un produkcijas cenām. Nepelnīti viņai bija jādzird piezīmes, ka siera rūpnīca nenorēķinās par pienu — tas tik stipri kremt piegādātājus, ka viņi gatavi kuram katram izsūdzēt bēdas.

Šajā mācību un informācijas dienā ar Aglonas pagasta zemniekiem tikās lauksaimniecības departamenta agronoms Jānis Kivlenieks un rajona konsultāciju biroja vadītājs Māris Liniņš. Viņi atgādināja, ka zemniekiem būtu lietderīgi apmeklēt kursus Višķu lauksaimniecības skolā, nodarboties ar šķirnes lopu — zirgu, govju, aitu un cūku — audzēšanu, par kuriem valsts sola gadā piemaksāt 40-60 procentu vērtības, par linkopības tradīciju atjaunošanu, pagasta mežu kopšanas un saglabāšanas speciālista nepieciešamību — Aglonā mežu ir apmēram trīs tūkstoši hektāru, bet mežsarga nav.

Pēteris Vaivods,
Aglonas pagasta zemnieku

JAUNO MATEMĀTIĶU KONKURSS

Vēl trīs kārtas un konkurss būs noslēdzies, un Tevi gaidīs ne tikai konkursa noslēguma pasākums, bet arī vasaras brīvdienas. Bet nu — kā ir veicies iepriekšējā kārtā.

3. KĀRTAS REZULTĀTI.

I vieta E.Kancānei un I.Mikulei (Vārkavas vsk.).

II vieta O.Nazarovai (Preiļu 2. vsk.), L.Melderei (Preiļu 1. vsk.), Aglonas vsk. 4.a klases 16 skolēnu grupai.

III vieta I.Rūsiņai (Jersikas pamatsk.), A.Golubevai (Sutru pamatsk.).

Atzinība I.Gratkovskai, R.Landsbergai (Aglonas vsk.), M.Čingulei un G.Pastarei (Salas pamatsk.), I.Ivanovai (Rožupes pamatsk.), A.Romanovskim un D.Lubānam (Preiļu 1. vsk.).

Paldies M.Čingulei un G.Pastarei par ļoti skaisti noformētajiem darbiem.

3. kārtas uzdevumu atrisinājumi

1. Nav grūti izdomāt, kā baranku sagriezt astoņos vienādos gabalos ar trijiem taisniem naža griezieniem, ja šos gabalus atļauts izkustināt no sākotnējās vietas. Uzdevuma prasība ir izpildāma arī neizkustinot baranku: to veic ar diviem vertikāliem un vienu horizontālu griezienu.

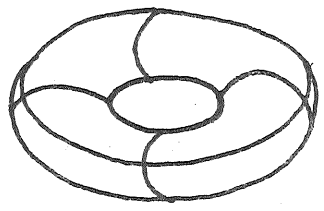

2. Augšējā rindā un kreisajā kolonnā tiek ierakstīti naturāli skaitļi pēc kārtas. Pārējie tabulas elementi tiek iegūti pēc sekojoša likuma: rūtiņā A ir ierakstīta skaitļu B, C, D summa (sk. zīm.).

		C	D		
		B	A		

Tātad jautājuma zīmes vietā vajadzēja būt skaitlim 52+25+52=129.

3. Zivs sver 32 kg (aste — 4 kg, galva — 12 kg un ķermenis — 16 kg).

4. Rūķītis Saldumiņš ilgāku laiku pavada skrienot, tāpēc mājās viņš nokļūs pirmais.

5. Vāverei jārīkojas šādi. Sadalām riekstus trijās kaudzītēs: 27, 27 un 26 rieksti. 1. svēršanā uz katra no svaru kausiem liekam pa 27 riekstiem, t.i., uz viena svaru kausa — 1. kaudzīti, uz otra svaru kausa — 2. kaudzīti. Ja svaru kausi izrādās līdzsvarā, tad vieglais rieksts ir trešajā — nesvērtajā kaudzītē. Ja kāds no svaru kausiem ir vieglāks, tad uz šī svaru kausa ir vieglais rieksts. Kaudzīti, kurā ir vieglais rieksts, sadalām trijās daļās: 9, 9 un 9 (vai 9, 9 un 8) rieksti. 2. svēršanā uz katra no svaru kausiem liekam pa 9 riekstiem. Spriežot līdzīgi kā iepriekš, atrodam kaudzīti, kurā ir vieglais rieksts. Šo kaudzīti sadalām trijās daļās 3, 3 un 3 (vai 3, 3 un 2) rieksti. 3. svēršanā uz svaru kausiem pa 3 riekstiem. Spriežot līdzīgi kā iepriekš, atkal atrodam kaudzīti, kurā ir vieglais rieksts, un sadalām to 3 vai 2 vienādās daļās: 1, 1 un 1 (vai 1 un 1) rieksts. Ar pēdējo — 4. svēršanu, atrodam vieglo riekstu, uz katra no svaru kausiem, liekot pa vienam riekstam.

Un nu, atkal jauna kārta — jau ceturtā.

4. KĀRTAS UZDEVUMI.

1. Rēbusā 1994 x * = ***** zvaigznīšu vietā ierakstiet ciparus (katras zvaigznītes vietā citu ciparu) tā, lai iegūtu pareizu vienādību.

2. Skudriņa Tipa atrodas 7x7 rūtiņu kvadrāta augšējā kreisajā stūrī. Pa cik dažādiem ceļiem Tipa var aiziet uz apakšējo labo stūri, ja viņa drīkst iet tikai pa rūtiņu līnijām (pie tam tikai divos virzienos — uz labo pusi vai uz leju, ejot par cik vēlas rūtiņām un mainot šos virzienus cik patīk bieži).

3. Trollīšu valstī visas preces maksā veselu skaitu trilleru, pie tam tās nav lētākas par 8 trilleriem. Pierādiet, ka trollīši var nopirkt jebkuru preci, samaksājot **tiešu** naudu, ja viņu rīcībā ir tikai 3 trilleru un 5 trilleru monētas neierobežotā daudzumā.

4. Ģeogrāfijas kartes parasti tiek drukātas vairākās krāsās. Katra valsts tiek krāsota kādā vienā krāsā. Pie tam valstīm, kurām ir kopēja robeža, jābūt izkrāsotām dažādās krāsās. Uzzīmējiet tādas kartes piemēru, kur nepietiek ar trijām krāsām, lai to izkrāsotu atbilstoši iepriekšnosauktajām prasībām. (Kopēju robežu kartē attēlo kopējs nogrieznis.)

5. Parādiet, kā kvadrātu sagriezt piecos piecstūros.

Atrisinājumus gaidīsim no visiem, kas mācās 7. vai jaunākā klasē. Ja Tu neesi piedalījies iepriekšējās kārtās, bet šī Tev liekas interesanta un tu gribētu pamēģināt savus spēkus, tad nešaubies ne mirkli. Atrisinājumu iesūtīšanas termiņu gan ievēro, tas ir — 3. marts.

Savus risinājumus sūti M.Seilei, Daugavpils ielā 34, Preiļi LV-5301.

«JUMALEŅAI» — JUBILEJAS GADS

Riebiņu pagasta folkloras kopa «Jumaleņa» savas darba gaitas uzsāka 1984. gada decembrī. Ansambli organizēja un vadīja Riebiņu kultūras nama direktors Broņislavs Kokorišs. Sākumā bija divpadsmit dziedātājas. Dziedāt gribēja pensionāres Antonija Valtere, Tekla Urča, Bārbala Laizāne, Anna Kokoriša, Jadviga Danileviča un Anna Bernāne, skolotājas Veneranda Staričenoka, Marta Kavinska, Monika Daugaviete, mājsaimniece Veronika Rusiņa un skolnieki Lilita Ivanenko un Žanis Golubevs.

Pirmais koncerts bija 1985. gada februārī. Dziedātāji ātri iekaroja skatītāju simpātijas un sāka koncertēt rajona mērogā — Aizkalnē, Preiļos un Līvānos. Pēc gada kolektīvs uzstājās Latgales tautastērpu izstādē Vēstures muzejā.

«Jumaleņa» piedalījās arī republikas pasākumos — 1988. gadā Starptautiskā folkloras festivālā «Baltica'88» pasākumos Siguldā, XX Vispārējos dziesmu svētkos Rīgā, folkloras festivālā «Baltica'91», Preiļu rajona mākslas dienās Mežaparkā.

Kolektīvs ar savu dziesmu krāšņākas darīja novadnieku jubilejas — kinorežisora Jāņa Streiča un keramiķa Antona Ušpeļa, dzejnieku Andra Vējāna un Jura Pabērza sarīkojumus Aizkalnē, Preiļos un Rimicānos. Latgales tautasdziesmu «Jumaleņa» aizveda arī uz tālo Krasnojarsku un palīdzēja to iemīlēt Utenas rajona iedzīvotājiem Lietuvā.

Kopš 1988. gada kolektīvu vada Preiļu puses rosīgākais mūziķis Jānis Teilāns. Šodien «Jumaleņā» dzied 30 dažādu paaudžu pārstāvji. Riebiņu kolektīvs svin pirmo zīmīgo jubileju savā dziesmotajā mūžā.

Voldemārs Romanovskis
Jāņa Silicka foto

FESTIVĀLS «PULKĀ EIMU, PULKĀ TEKU» TUVOJAS KOPĀ AR PAVASARI

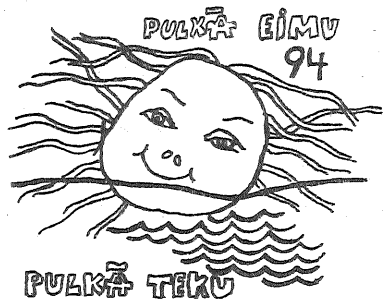

Ja gribat ziemas viducī just pavasara elpu, tad laikus sāciet gatavoties bērnu un jauniešu folkloras festivālam «Pulkā eimu, pulkā teku».

Šoreiz gatavojoties festivālam, pārcilāsim savu dziesmu pūru, mēģināsim apjēgt Sauli, noskaidrosim, kam lemts nodzīvot saules mūžu.

Kurš ūdens tad dzīvo saules mūžu, vai tas, kurš slēpjas dziļi akā vai pie mājas dīķī? Bet varbūt tas, kurš nepārtrauc čalot purva avotā vai rāmi tecēt Daugavā? Bet varbūt tas milzīgajā jūrā? Kur vien raugies, visapkārt ūdens — gan tējas glāzē, gan ūdenskrānā, gan lāstekās. Gatavojoties festivālam, iepazīsimies ar visādiem ūdeņiem, sarīkosim pašgatavoto rotaļlietu konkursu.

Padomāsim par robežakmeņiem, svētakmeņiem, dzirnakmeņiem un pirtsakmeņiem. Mācīsimies izzināt arī pelēkā akmens gudrību. Kad to būsim apjēguši, varēsim saspēlēt «Akmentiņ, lec laukā!». Šī gada pulkā nākšanas dziesma *(skat. notis Nr.1)*.

1) Divi divi, kas tie divi,
Kas dzīvoja saules mūžu;
Ūdentiņš, akmentiņš,
Tie dzīvoja saules mūžu.
2) Ūdens gāja ar akmeni
Svētu rītu kapāties;
Ūdens cirta akmenim,
Akmens galvu purināj.
3) Ūdentiņš, akmentiņš
Manas varas vilcējiņš;
Ūdens tāļu avotā,
Akmens brāļa maltuvē.
4) Pelēkais akmentiņis,
Nāc ar mani spēlēties;
Izspēlēju rudzu sieku
Pa vienai saujiņai.

Pilnā sparā rit novadu sadziedāšanās. Vērsim vaļā katrs savu dziesmu vācelīti, pārlūkosim danču rakstus un tad jau nākamā «Pulkā eimu, pulkā teku» pūrs būs pielocīts.

Līvānu bērnu jaunrades nams aicina uz Dienvidlatgales sarīkojumu 26. martā plkst. 11.00 Līvānu 1. vidusskolā.

Kopā sanāksim ar dziesmu *(skat. notis Nr.2)*:

1) Lai dzeivō šu, cik dzeivō šu,
Saulis myužu nadzeivō šu.
2) Yudinteņš, akmisteņš,
Tī dzeivō s saulis myužu.
3) Akmins kolna galeņā,
Yudins pūra olūtā.

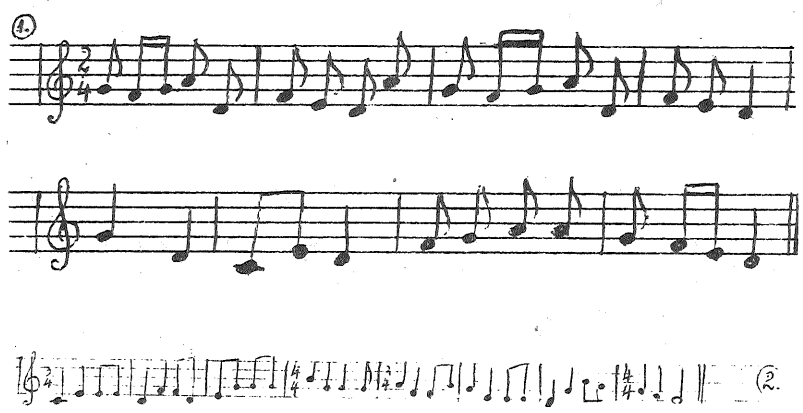

Atminēsimies arī iepriekšējo festivālu dziesmas: «Saule veda vedekliņu», «Es maziņis muižnieciņis», «Ai, saulīte, mēnestiņis» u.c. Tad ritināsim katrs savu dziesmu kamoliņu, iesim rotaļās, minēsim mīklas. Savas ūdens rotaļlietas iesniedziet rajona skolu valdē metodiskajā kabinetā līdz 15. martam. Nu tik visi pie darba!

Ilze Kotāne, Līvānu bērnu jaunrades nama metodiķe

Viena no dzejnieku dzimtas pārstāvēm

◆ 27. februārī paiet deviņdesmit pieci gadi, kopš dzimusi latgaliešu dzejniece Dominika, kura kādu laiku dzīvojusi tagadējā Preiļu rajonā.

Dominikas Kundzešas šūpulis kārts Rēzeknes apriņķa Rāznas pagasta Ladušos. Viņai izdevās pabeigt vietējo tautskolu. Ne jau visām viņas vienaudzēm tas bija iespējams, jo skolu bija maz un meiteņu skaits tajās tika ierobežots. Līdz 1917. gadam Latgalē par skolotāju nedrīkstēja strādāt neviens latvietis katolis. Pēc neatkarīgās Latvijas nodibināšanas katrā pagastā vienas skolas vietā atvēra vairākas.

1920. gadā Rēzeknē notika I pakāpes skolu skolotāju sagatavošanas kursi, kurus beidzas arī D.Kundzeša un savu dzīvi veltīja pedagoģiskajam darbam. Viņa strādāja Kalupē, Silajāņu pagasta Kaušos, Rāznas pagasta Rozenmuižā, Kaunatas pagastā, Sakstagalā un Viļānos.

17 gadu vecumā D.Kundzeša sākusi pievērsties literatūrai. Rakstījusi dzejoļus, stāstus, lugas. Viņas darbi publicēti žurnālos «Dzimtenes Skaņas» un vēlāk «Zīdūnis» ar parakstu Dominika. Otrs pseidonīms Tālejō-Tyvejō. Viņas dzejoļi bija mākslinieciski augstvērtīgi.

Savu dzīvi viņa saistīja ar kolēģi Tomasu Selicki, kurš arī nodarbojās ar literatūru un publicējās ar pseidonīmu Tomass. Viņš sakopoja dzejoļu krājumu «Myužeibas skaņas». Tāpat Dominikas brālis Izidors Kundzešs nodevās dzejošanai. Viņa pirmie sacerējumi guva popularitāti, sevišķi dzejolis «Ilgi cīte latvju zeme». Viņa dzejoļi sakopoti krājumā «Dvēseles slōpes». Dominikas jaunākā māsa Albina arī bija dzejniece un rakstīja ar pseidonīmu Alba. Viņa agri iesaistījās komunistiskajā pagrīdē un tika izslēgta no Rēzeknes skolotāju institūta, devās uz Rīgu, kur strādāja par laboranti. Tur viņa apprecējās ar komunistu Konstantīnu Mežuli.

1931. gadā K.Mežulis tika ievēlēts IV Saeimā kā kreisās strādniecības un darba zemniecības saraksta kandidāts. Viņš atklāti aicināja gāzt Latvijas demokrātisko valsts iekārtu un nodibināt padomju diktatūru. Par to viņam draudēja spaidu darbi, un tāpēc viņš 1932. gadā emigrēja uz PSRS. Gadu vēlāk viņam sekoja sieva, un Maskavā strādāja izdevniecībā «Prometejs» un bija latgaliešu žurnāla «Ceiņas Karūgs» redaktore. Nāca 1937. gads un Albina Mežule, tāpat kā viņas vīrs, mira «valsts nāvē».

Māsas dēļ nācās ciest arī Dominikai. Viņu atbrīvoja no skolotājas darba. Vēlāk atkal atjaunoja. 1954. gadā viņa aizgāja pensijā un pārcēlās uz Rīgu. Dominika Kundzeša-Selicka mira 1967. gada 14. jūnijā. Apbedīta Meža kapos.

D.Jermolovičs
(Madona)

Kur meklēt zvērināto advokātu

Latvijas Republikas Zvērināto advokātu padome apstiprinājusi zvērinātos advokātus Latvijas Republikas apgabaltiesās.

Par Latgales apgabaltiesas zvērinātajiem advokātiem Preiļu rajonā apstiprinātas **Irina Beitāne un Lilija Kalniņa.** Zv. adv. vecākais – L.Kalniņa.

Zvērināto advokātu birojs «Padoms» atrodas Preiļos, Talsu ielā 2, tel. 22136.

TELEVĪZIJAS PROGRAMMA

Piektdiena, 18. februāris

LATVIJAS TV I

10.55 Ziemas olimpiskās spēles. 18.00 Ziņas. 18.10 Dona Beiža. 37. sērija. 19.00 Globuss. 19.10 Olimpiādes dienasgrāmata. 19.45 Globuss. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Op.5. 21.50 F.Raimonds. Zilā maska. 0.10 Nakts ziņas. 0.20 Vācijas skices. 0.30 Olimpiādes dienasgrāmata.

LATVIJAS TV II

18.00 Kristīgā programma. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Uz Parlamenta kāpnēm. 19.35 Populārzinātniska programma. 20.25 Ziņas. 21.05 Baltijas koncerts. 21.20 Zinātnes problēmas. 22.00 Ziņas. 22.15 E iela. Mākslas filma. 23.05 Nakts programma.

OSTANKINAS TV

5.10 Ziņas. 5.30 Rīts. 7.45 Mult. filma. 8.00 Ziņas. 8.20 Es esmu jūsu radinieks. Filma bērniem. 9.30 50/50. 10.45 Preses ekspresis. 10.55 Ziemas olimpiskās spēles. 14.00 Ziņas. 14.25 Uzņēmējs. 15.00 Biznesa klase. 15.15 Oļesja un kompānija. 15.45 Tehnodroms. 15.55 Ziemas olimpiskās spēles. 18.30 Kultūras jaunumi. 18.45 Brīnumu lauks. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.35 Kāds būs laiks? 20.45 Pusnakts blūzs. Mākslas filma. 22.20 Nedēļas cilvēks. 22.35 I.Ugoļņikova izklaidējoša izrāde. 23.15 Ziņas. 23.25 Preses ekspresis. 23.35 Olimpiādes dienasgrāmata. 23.55 Ziemas olimpiskās spēles. 0.20 Programma X. 0.35 Muzikāls raidījums.

Sestdiena, 19. februāris

LATVIJAS TV I

9.00 Rīta stunda. 10.00 Muzikāls raidījums bērniem. 10.25 A.Kronenbergs. Jērādiņa. 11.40 Dona Beiža. 37. sērija. 12.30 Skaistumam un veselībai. 12.55 Globuss. 13.25 Zīmes. 14.10 Rēdereja. 10. sērija. 14.55 Piektdienas teātra vakars. 15.40 Ārā vakars. 16.20 Kolā Briņons. Mākslas filma. 17.00 Uzmini nu! 18.00 Ziņas. 18.05 Dona Beiža. 38. sērija. 18.55 Ex libris. 19.15 Olimpiādes dienasgrāmata. 19.45 Mult. filma. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Labvakar! piedāvā... 21.50 Ugunskrusts. Amerikāņu mākslas filma. 23.25 Ar dziesmu par dzīvi. 0.20 Radiators. 0.30 Olimpiādes dienasgrāmata.

LATVIJAS TV II

10.25 TV Shop. 10.55 Ziemas olimpiskās spēles. 15.30 Latloto. 8. izloze. 15.35 Ciemakukulis no Lietuvas. 16.30 Mult. filma. 16.40 TV Polonia. 17.55 Angļu valoda kopā ar Mazī. 20. nod. 18.15 Vācu valoda. 20. nod. 18.30 Reģionālās TV piedāvā... 19.00 Kristīgā pasaule. 19.15 Luksofors.19.30 Mikrofona muzikālā televīzija. 20.30 Worldnet piedāvā... 20.50 Glābējzvans. 13. un 14. sērija. 21.40 Tonis. 22.00 Ziņas. 22.15 Koncerts.

OSTANKINAS TV

6.30 Ziņas. 6.45 Rīta vingrošana. 6.55 Lietišķa cilvēka sestdienas rīts. 7.40 Cirka mākslinieku koncerts. 8.10 Maratons-15 - mazuļiem. 8.40 TV un radio kompānija Mir. 10.05 Rīta pasts. 10.35 Padomi kulinārijā. 10.50 Ekoloģiskā programma. 11.20 Ziemas olimpiskās spēles. 12.30 Kad atnāk ziema. Japānas mākslas filma. 14.00 Ziņas. 14.25 Kādas mīlas stāsts. 15.05 Rinaldo Rinaldini - laupītāju barvedis. Mākslas filma. 1. sērija. 15.35 Vagons 03. 16.15 Spēlējiet, harmonikas! 17.00 Ermitāža. 4. filma. 17.30 Mīlestība no pirmā acu skatiena. 18.10 Miniatūra. 18.20 Nedēļas atbalsis. 18.50 Lieliskais pāris. Mākslas filma. 4. sērija. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.35 Kāds būs laiks? 20.40 Un jūra pastāstīs... Mākslas filma. 3. sērija. 21.30 Olimpiādes dienasgrāmata. 21.50 Ziemas olimpiskās spēles. 23.30 Ziņas. 23.45 Vjačeslavs Dobriņins. 0.15 Nakts hits. 0.55 Mūzikas festivāls Francijā. 10.5 Ko jūs redzējāt sapnī?

Svētdiena, 20. februāris

OSTANKINAS TV

6.30 Ziņas. 6.50 Rīta vingrošana. 7.00 Stunda gara stiprināšanai. 8.00 Klusā stunda. 8.30 Rīta agrumā. 9.00 Poligons. 9.30 Sportloto izloze. 9.45 Kamēr visi mājās. 10.15 Gudrinieki un gudrinieces. T0.55 Ziemas olimpiskās spēles. Biatlons. 13.30 Kusto komandas zemūdens odiseja. 14.00 Ziņas. 14.20 TV un radio kompānija Mir. 15.00 Ceļotāju klubs. 16.50 Dzīvais amatu koks. 16.55 Ziemas olimpiskās spēles. Hokejs. Krievijas izlase - Čehijas izlase. 18.35 TV locis. 18.50 Kāds būs laiks? 18.55 Kaukāza gūstekne jeb Šurika jaunie piedzīvojumi. Mākslas filma. 21.00 Svētdiena. 21.45 Ziemas olimpiskās spēles. Tramplīns. 23.00 Ziņas. 23.10 Ziemas olimpiskās spēles. Daiļslidošana.

Sporta klubs «Cerība» informē

Futbols

Gatavojoties jaunajai futbola sezonai, SK «Cerība» futbola nodaļas audzēkņi janvārī un februārī piedalījās Latvijas jaunatnes meistarsacīkšu minifutbolā zonālajās sacensībās piecās vecuma grupās.

• 1978.dz.g. Zonālās sacensības notika Jelgavā, kur mūsu puiši pieveica vietējo RAF 7:6, zaudēja Brocēniem 3:4 un spēlēja neizšķirti ar Ventspili 4:4. Vietu secība: RAF—4, Brocēni—4, Preiļi—3, Ventspils—1. Finālturnīram kvalificējās RAF un Brocēni.

• 1980.dz.g. Preiļu komanda spēlēja savās mājās un bija pārāk viesmīlīga tikai pret Daugavpils komandu 7:18. Pārējās spēlēs tika gūtas uzvaras — Cēsis (16:8), Ilūkste (3:2), Ropaži (20:2). Finālturnīrā iekļuva Daugavpils komanda.

• 1981.dz.g. Sacensības notika Jēkabpilī. SK «Cerība» zēni pieveica Jēkabpili I 6:2 un Jēkabpili II 11:1, bet zaudēja Daugavpilij 3:11 un Ilūkstei 1:7. Turnīra tabula: Daugavpils—8, Preiļi—4, Jēkabpils I—4, Jēkabpils II—0.

• 1982.dz.g. Arī šīs vecuma grupas zēni mērojās spēkiem Jēkabpilī un atkal mūsu zēni bija spiesti atzīt Daugavpils futbolistu pārākumu (1:9) un atkal pārējie konkurenti tika pieveikti — Ilūkste (7:1), Jēkabpils I (4:2), Jēkabpils II (6:3). Noslēguma tabula: Daugavpils—8, Preiļi—6, Jēkabpils I—4, Ilūkste—2, Jēkabpils II—0.

• 1983.dz.g. Paši jaunākie sacentās Daugavpilī. Gan mājinieki, gan Preiļu zēni piedalījās ar 2 komandām. Viss izšķīrās spēlē starp Daugavpils I un Preiļu I komandu. Visu pirmo puslaiku preilieši atradās pārsvarā, bet izmantoja tikai vienu izdevību gūt vārtus. Kā jau tas futbolā mēdz būt, spēles turpinājumā iniciatīva pārgāja Daugavpils komandas pusē. Rezultātā zaudējums 1:5.

Turnīra tabula: Daugavpils I—7, Preiļi I—5, Daugavpils II—4, Jēkabpils—4, Preiļi II—0.

Kā redzams, visās vecuma grupās mūsu komandām ceļu uz finālturnīriem šķērsoja Daugavpils komandas. Jātrenējas cītīgāk, lai vasarā atkal varētu sagādāt pārsteigumus kādam no favorītiem.

• Pilsētas čempionāts futbolā. Aizvadītas 5. un 6. kārtas spēles. Fiksēti šādi rezultāti: «Latgale» — «Ausma» 6:5, Veterāni — Jaunieši II 8:6, SCO — Jaunieši I 6:5, «Cerība» — «Parks» 3:3, Policija — Lauktehnika 5:2, «Druva» — «Krauklis» 9:2, Veterāni — Lauktehnika 9:4, Policija — «Druva» 3:2, SCO — Jaunieši II 9:5, Jaunieši I — «Cerība» 6:4, «Krauklis» — «Ausma» 4:1, «Parks» — «Latgale» 5:4. Turnīra tabula: «Parks»—11, «Latgale»—10, Jaunieši I—10, SCO—8, «Krauklis»—6, Policija—6, «Cerība»—5, «Druva»—4, Veterāni—4, Jaunieši II—4, «Ausma»—4, Lauktehnika—0. Rezultatīvāko spēlētāju saraksta priekšgalā atrodas Valdis Volonts («Krauklis») — 17 un Jevģēnijs Točko (Veterāni) — 17, Vladimirs Baranovs (SCO) — 16, Pēteris Vasiļevskis («Latgale») — 16 un Vladimirs Ivanovs («Parks») — 16.

Imants Babris,
SK «Cerība» priekšsēdētājs

• Jūsu veselībai •

Ja acis nogurušas,

parūpējieties par tām, labai redzei mūsu dzīvē taču ir liela nozīme. Pacentieties, lai šīs rūpes kļūtu par ieradumu. Centieties nelasīt vājā apgaismojumā, izvairieties no teksta, kas salikts sīkiem burtiem. Nav ieteicams lasīt, ja saules gaisma krīt tieši uz lappusi. Ja jums izdevies atlicināt laiku, lai pasēdētu pie televizora bez šuvekļa vai adīkļa, centieties nefiksēt skatienu uz vienu noteiktu punktu ekrānā, kustiniet acis, sekojiet notiekošajam, un laiku pa laikam mainiet fokusu.

Vēlams redzes fokusu mainīt arī, strādājot darbu, kas prasa acu piepūli. Paceliet acis un kādu minūti skatieties ārā pa logu vai uz pretējo istabas kaktu. Tas palīdzēs izvairīties no acu sasprindzinājuma. Pamēģiniet darba laikā uz dažiem mirkļiem aizvērt acis un tās aizklāt ar plaukstām.

Acīm nepieciešama saules gaisma, tāpēc tumšās brilles ieteicams valkāt tikai pludmalē vai pilsētā, braucot pa asfaltētām ielām. Acis jātrenē, lai tās nebaidītos no saules gaismas. Lūk, viens no paņēmieniem.

Aizveriet acis un pagriezieties pret sauli, lēni pagrieziet galvu pa labi un pa kreisi, lai saules stari varētu sasildīt aizvērtās acis. Pēc dažām minūtēm acis atveriet un ātri aizveriet, nevairoties saules gaismas. Atkārtojiet vairākas reizes. **Mirkšķināšana** ir dabisks acu attīrīšanas paņēmiens, tāpēc tas iekļauts vingrinājumos. Arī **nekustīgs skatiens** (tieši virsū) iekļauts acu vingrinājumos, bet ikdienas dzīvē tas nav mērķtiecīgs. Tāpēc bieži mirkšķiniet acis un mainiet redzes fokusu.

Lūk, daži acu vingrinājumi, kas nostiprina acs muskuli un pastiprina ātras fokusēšanas spēju. Vingrinājumus labāk izpildīt sēžot, turot taisni muguru un galvu. Kustas tikai acis, turklāt obligāti skatiens jāfokusē uz izraudzīto punktu.

1. Pagrieziet acu ābolus uz augšu un leju. Aizveriet acis. Atkārtojiet trīs reizes.

2. Paskatieties uz augšu, uz priekšu, uz leju, uz priekšu. Atkārtojiet trīs reizes. Aizveriet acis.

3. Paskatieties pa kreisi, pa labi. Atkārtojiet trīs reizes. Aizveriet acis.

4. Paskatieties pa kreisi, uz priekšu, pa labi, uz priekšu. Atkārtojiet trīs reizes. Aizveriet aci.

5. Paskatieties pa diagonāli; uz augšu, pēc tam uz leju, uz labo augšējo stūri, pēc tam uz kreiso apakšējo stūri. Atkārtojiet trīs reizes. Aizveriet acis. Mainiet virzienu: kreisais augšējais stūris — labais lejas stūris. Atkārtojiet trīs reizes un aizveriet acis.

6. Lēni izdariet trīs apļveida kustības ar acu āboliem pa labi. Aizveriet acis. Pēc tam šo pašu vingrinājumu izdariet pa kreisi un atkal aizveriet acis.

7. Paskaties uz degungalu, pēc tam uz kādu tālāku punktu. Atkārtojiet piecas reizes, aizveriet acis.

8. Paskatieties uz savu pirksta galu 30 cm attālumā no acīm, pēc tam uz kādu punktu tālumā. Atkārtojiet piecas reizes un aizveriet acis.

9. Skatieties uz priekšmetu ilgu laiku, acis nemirkšķinot, taču nevis tieši virsū, bet pacentieties to aplūkot pa detaļām.

10. Aizmiedziet acis un cieši aizspiediet plakstus, pēc tam izdariet vairākas ātras mirkšķināšanas kustības. Atkārtojiet trīs reizes un aizveriet acis.

Rūpējoties par acīm, jāatgādina, ka svarīga nozīme to aizsargāšanā no putekļiem un svešķermeņiem ir **plakstiem un skropstām.** Neaizmirstiet to! Plakstu ādu nav ieteicams masēt, lai neizstieptu ādu, aprobežojieties ar kompresēm un maskām.

Lai skropstas būtu biezas un garas, tās regulāri ķemmējiet ar speciālu suku, kas piesūcināta ar rīcineļļu vai ar rīcineļļas un ruma maisījumu (uzmanīgi, lai eļļa vai maisījums neiekļūtu acīs!).

Tādu nepatīkamu parādību kā miežgrauds sākuma stadijā var novērst ar aukstām kumelīšu novārījuma kompresēm, bet vēlākā stadijā — ar karstām linsēklu maskām.

«Rīgas Balss»

25. februārī plkst. 8.30
Līvānu kultūras namā notiks pretalkohola un pretsmēķēšanas ārstēšanas seanss ar ekspresmetodi. Ārstē psihoterapeite narkoloģe A.BUTĀNE. Pēc viena ārstēšanas seansa Jūs atbrīvosieties no kaitīgajiem ieradumiem.
Kontakttālruņi: 44239, 42593.

Lietotu importa apģērbu (Somija) izpārdošana 18. februārī plkst. 10 Preiļu kultūras namā.

Iepērk gaļu par paaugstinātām cenām. Tel. 41200.

Paju sabiedrības «Smelteri» paju biedru atkārtota kopsapulce notiks šī gada 25. februārī plkst. 10. Reģistrācija no plkst. 8.30.
Uzziņas pa tālruni 16247.

1994. gada 22. februārī plkst. 10 agroservisa «Aizkalne» kooperatīva biedriem notiks automašīnas GAZ-24 *(pikaps)* izsole. Interesēties pa telefonu 54642.

Pārdod

FORD ORION (1983.g.). Zvanīt 41191, 21887;

* * *

VAZ-2103, Jawa-350. Tālr. 77296;

* * *

VAZ-21013, 1988.g. Tālr. 21151, 24292;

* * *

FORD TAUNUS 1,6, 1982.g., tumši zils metālisks, 4 durvis, 4 papildus prožektori, stereo, Latvijas numuri, tehniskā apskate līdz 1995.g. janvārim. Cena $ 1500. Tālrunis 43668;

* * *

mikroautobusu Volkswagen (1979.g., kravas-pasažieru variants, celtspēja 1,5 t) teicamā tehniskā stāvoklī. Iespējams barters un citi apmaksas varianti. Tel. 24443;

* * *

ZIL-133 GJA (dīzelis). Tel. 23643 (vakaros);

* * *

automašīnu Zil-431610 (benzīns, izotermisks furgons, 1984.g.) teicamā tehniskā stāvoklī. Iespējams barters un cita veida apmaiņa. Tel. 24443;

* * *

lauku mājas, 400 kv.m apbūves platība. Tel. 22993;

* * *

steidzami lauku māju ar saimniecības ēkām par Ls 2000. Tālr. 52544;

* * *

māju, parketu (20 kv.m). Tālr. 43112;

* * *

divstāvu vasarnīcu vai MAINA. Tel. 21824;

* * *

lopbarības graudus par 0,03 Ls/kg. Tālr. 58661;

* * *

presētu sienu un vasarāju salmus. Tel. 30558;

* * *

dziļumsūkņus ECV-5; -6. Cena jauniem Ls 180, pēc remonta Ls 115. Tel. 36602, 22388.

Pērk

nedīgušus pārtikas rudzus. Tel. 36602, 22388;

* * *

ozolkoka mucas tilpumā no 50 līdz 100 l. Zvanīt 43607;

* * *

cūkgaļu Līvānos, Rīgas 39. Tālr. 44361.

Maina

jaunu MTZ-80 dzinēju pret jaunu Husqvarna-254. Ir varianti. Tel. 42668;

* * *

1-, 2- vai 3-istabu dzīvokli Cēsu raj. rūpnīcas «Lode» pilsētciemā pret dzīvokli Līvānos. Zvanīt 42287.

Paju sabiedrība «Nākotne» PĀRDOD
2. un 3. klases sēklas graudus par 0,06 latiem kilogramā.
Pārdošanā ir sekojošas šķirnes:

- auzas «Stendes dzeltenās»,
- mieži «Svalef» un «Zaozerskij»,
- ziemas kvieši «Mironovas-808» un «Donskij polukarļikovij».

Все кончается, вечного нет на свете,
Но остается труд и его продолжают дети.
Скорбим вместе с семьей Наташи Красняковой по поводу смерти ОТЦА и ДЕДУШКИ.
Соседи.

Gan sāpju dienas, gan saules rīts —
It viss tiek klusi zemē tīts.
Izsakām līdzjūtību tuviniekiem, Vasiliju BOGDANOVU mūžībā pavadot.
Mājas kaimiņi

Nespēj manas mazās rokas
Tava elpa sasildīt,
Līkst pār mani balti ziedi —
Ko tu raudi, māmulīt?
Sāpju brīdī esam kopā ar Ilonu Gorinu.
Preiļu pasta darbinieki

Kam tu sedzi, velēniņa,
Mīļa bērna augumiņu,
Savus mīļos sāpināji
Līdz mūžiņa vakaram.
Skumstam kopā ar Nadeždu un Jāzepu Reliņiem, MAZDĒLIŅU zaudējot.
RKN un muzeja kolektīvs

Kas vairs laimes pasaciņu
Māmulītei miegā teiks?
Un ar jauku prieka ziņu
Sagaidot kas tēti sveiks?
Izsakām dziļu līdzjūtību Vitālijam Gorinam lielajās bēdās, DĒLIŅU zaudējot.
Darba biedri

NOVADNIEKS

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Novadnieks»
REDAKTORS PĒTERIS PĪZELIS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.
☎ 22059, 21759, 22154, 21996, 21985, 22305.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169.

Reģistrācijas apliecība № 1018.
Iespiests SIA «SAB» Daugavpilī, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. 1 iespiedloksne.
Metiens 5142 eksemplāri. Pas. № 313

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz «Novadnieku» obligāta.